

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТОК
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО
26 ТРАВНЯ 2026 РОКУ**

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти
Мукачівського державного університету
(протокол № 5 від 22 червня 2026 року)*

Рецензенти:

Кравченко Тетяна Миколаївна, доктор філософії в галузі 01 Освіта/Педагогіка, доцент кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету

Наукове консультування і редагування:

доктор педагогічних наук, професор Товканець Г. В.

Н74

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (26 травня 2026 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2026. с. 146

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Г. В. Товканець – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету; О.П. Поп – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта», староста наукового студентського гуртка «Перспективи освітньо-педагогічної науки»; Н. І. Керечанин – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма), А. В. Чорей – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» (скорочена програма).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій

освітнього процесу, сприятливих умов для дистанційної роботи, умінь налагоджувати партнерство з усіма соціальними партнерами.

Список використаних джерел

7. Заклади освіти в умовах воєнного стану. URL: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/rekomendacii-zakladam-osviti/zakladi-osvitiv-umovakh-voennogo-stan>
8. Вознюк Л. В. Особливості управління закладами загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. Нова педагогічна думка. 2022. № 3 (111). С.9-14. URL: <http://npd.roippp.org.ua/index.php/NPD/article/view/464/420>
9. Калініна Л. М. Професійний розвиток керівника закладу загальної середньої освіти: теорія і практика. Київ: Педагогічна думка, 2022. 248 с.
10. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Видав. група «Основа», 2007. 448 с.
11. Роз'яснення МОН щодо роботи закладів освіти у межах правового режиму воєнного стану. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-mon-shchodo-roboti-zakladiv-osviti-u-mezhah-pravovogo-rezhimu-voyennogo-stanu>
12. Шелестова Л. В. Освіта в умовах воєнного стану та в повоєнний період: виклики, ресурси та шляхи компенсації. *Світ дидактики*. 2023. № 4. С. 22–29.

Твердохліб Л.Ю., здобувач вищої освіти
спеціальності «Початкова освіта», група ПО-3;

Науковий керівник:

д.пед.н., проф. Молнар Т.І.

Мукачівський державний університет

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ВИМОГИ

У сучасних умовах реформування освіти особливої актуальності набуває проблема створення ефективного освітнього середовища початкової школи, яке

забезпечує всебічний розвиток особистості молодшого школяра, формування його ключових компетентностей та сприятливих умов для навчання і виховання. Відповідно до концептуальних засад Нової української школи, освітнє середовище має бути безпечним, інклюзивним, мотивуючим, психологічно комфортним і зорієнтованим на потреби дитини. Сучасні підходи до організації освітнього середовища передбачають використання інноваційних методів навчання, інтеграцію цифрових технологій, педагогіку партнерства та створення умов для розвитку творчості, самостійності й пізнавальної активності здобувачів початкової освіти.

Проблема організації сучасного освітнього середовища початкової школи стала предметом дослідження ряду українських науковців. Теоретичні та практичні аспекти створення безпечного, розвивального й компетентісно орієнтованого освітнього середовища висвітлено у працях Н. Бібік, О. Савченко, О. Пометун, В. Кременя, С. Сисоєвої та ін. Науковці акцентують увагу на необхідності створення такого освітнього простору, який забезпечує психологічний комфорт, розвиток творчих здібностей, пізнавальної активності, самостійності та формування ключових компетентностей молодших школярів. Особливого значення дослідники надають упровадженню інноваційних технологій навчання, педагогіки партнерства та дитиноцентризму в організації освітнього середовища Нової української школи.

Серед дев'яти ключових компонентів формули Нової української школи важливим складником визначено сучасне освітнє середовище, яке забезпечує необхідні умови, засоби й технології для навчання учнів.

Освітнє середовище розглядається як складник соціокультурного простору. Воно охоплює не лише педагогічні підходи, методи та зміст освіти, а й інфраструктуру, матеріальні ресурси, технології, взаємини між учасниками освітнього процесу тощо. Сукупність цих компонентів створює умови, що забезпечують ефективність навчання, розвитку й виховання учнів, а також сприяють досягненню освітніх цілей [3]. Відтак, освітнє середовище початкової школи включає:

- фізичний компонент (матеріально-технічне забезпечення, дизайн класних приміщень, наявність навчальних осередків);
- педагогічний компонент (методи навчання, стиль викладання, професійна підготовка вчителя);
- психологічний компонент (міжособистісні взаємини, підтримка учнів, мотивація до навчання);
- цифровий компонент (використання інформаційно-комунікаційних технологій, доступ до сучасних освітніх платформ) [1].

Варто зазначити, що організація освітнього середовища передбачає врахування низки важливих аспектів, які забезпечують ефективність освітнього процесу. Насамперед, це матеріально-технічне та методичне забезпечення, що створює умови для якісного навчання й розвитку учнів. До таких засобів належать сучасні навчальні матеріали, підручники, комп'ютерна техніка, доступ до мережі Інтернет та інші ресурси, необхідні для успішного оволодіння знаннями.

У процесі формування освітнього середовища вчитель може використовувати різноманітні форми організації освітнього процесу, зокрема подорожі, змагання, естафети, зустрічі, конференції, свята, ранки тощо. Водночас, варіативність форм навчання не заперечує того, що урок залишається основною організаційною формою навчання у початковій школі [2].

Важливим аспектом є також залучення учнів до різних видів діяльності: навчально-пізнавальної, ігрової, трудової, художньо-естетичної, соціально-громадської, фізкультурно-оздоровчої, екологічної, інформаційно-комунікаційної, проєктної тощо. Кожен із цих видів діяльності є пріоритетним на певному етапі розвитку дитини та впливає на формування її особистості.

Не менш важливою умовою формування освітнього середовища в початковій школі є доцільний добір методів навчання. З метою створення розвивального освітнього середовища на уроках використовуються різноманітні методи, зокрема індукції, дедукції, бесіди, гри, педагогічної вимоги, привчання, доручення, створення виховних ситуацій, спостереження, тестування,

самоаналізу. Особливого значення набувають евристичний метод і метод проблемного викладу знань, які сприяють активному залученню учнів до освітнього процесу та розвитку критичного мислення.

У процесі формування освітнього середовища в початковій школі використовуються різні види наочності. Оскільки у молодших школярів переважають образна пам'ять і наочно-образне мислення, ефективним є застосування засобів чуттєвого пізнання: натуральних об'єктів живої та неживої природи, образотворчих, умовно-схематичних, аудіовізуальних засобів тощо.

Урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів є не менш важливим аспектом створення освітнього середовища. Учні початкових класів мають специфічні особливості сприйняття, мислення, емоційної сфери та соціального розвитку. Відповідно, вчитель має адаптувати навчальні матеріали й методи до потреб та можливостей кожної дитини, дотримуючись принципу індивідуального підходу [2].

Одним із провідних принципів освітнього середовища є створення доброзичливої атмосфери, у якій учні відчують право на активність, самовираження та можливість помилятися. Це сприяє розвитку самостійності, відповідальності, самоконтролю, розсудливості та інших важливих якостей особистості. Учитель має створювати умови для прояву творчості, висловлення власних думок та ідей, обміну досвідом між однолітками, що, у свою чергу, забезпечує формування позитивного психологічного клімату та сприяє гармонійному розвитку особистості молодшого школяра.

Відповідно до Концепції «Нова українська школа», дизайн освітнього середовища має враховувати характер діяльності та вікові особливості учнів. У зв'язку з цим, шкільне приміщення потребує особливих підходів до планування й організації простору, що створює умови для ефективної організації освітнього процесу, естетичного та фізичного розвитку учнів [1].

Таким чином, якісне освітнє середовище є важливою умовою успішної реалізації реформ у початковій школі. Його формування потребує комплексного підходу, який враховує фізичні, педагогічні, психологічні та цифрові аспекти

навчання. Лише за умови гармонійного поєднання всіх складників освітнього середовища можливе забезпечення ефективного навчання, виховання та всебічного розвитку здобувачів початкової освіти.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: poradnik dla vchytel'ya. K.: TOB «Vydavnychyy dim «Plyady», 2017. 206 s.
2. Гораш К. В. Сучасні тенденції змін освітнього середовища закладів загальної середньої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Ужгород, 2021. Вип. 2 (49). С. 42–47.
3. Молнар Т. І. Формування розвивального освітнього середовища в Новій українській школі. *Педагогічні науки: Збірник наукових праць*. Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ: Видавничий дім «Гельветика». 2024. Вип. 105. С. 20–25.

Томишинець А. І., здобувач вищої освіти
спеціальності «Початкова освіта», група ПО-2;

Науковий керівник:

д. п. н., проф. Товканець Г. В.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМИ, МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У сучасних умовах реформування освіти особливої актуальності набуває проблема формування читацької компетентності молодших школярів, що є важливою складовою ключових компетентностей Нової української школи. Читацька компетентність визначається як інтегрована якість особистості, що охоплює здатність до свідомого, правильного, виразного читання, розуміння змісту тексту, його інтерпретації та використання отриманої інформації у різних